

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.º

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes a n-es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol,
Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Al-
cover, Plassa del Palau, 2.A Palma: Llibreria d'En Guasp,
Morey, 6.—Taller d'encuaderna-
cions d'En Francesc Ferrer,
Sta. Eulària, 25.—Llibreria Er-
nest Frau, Brossa.—Llibreria
d'Alomar y Fontdevila Brossa.

Parla En Revenjoli. Escoltau i oiren

Troneades

N'haurem d'etzibar unes quantes an ets anticlericalexos de s'*Animalot pudent*, *El Ideal*, s'*Obrer Balear*, *La Tarde*, s'*In-Justicia* i demés pifolers que aqueys dies han feta sa verinada contra l'Esglesia o coses de l'Esglesia, moguts i empesos p'es dimonis cucarells, que's devertexen fent fer animalades an es tarambanes que s'estimen més, es grans carronyes, esser missatjes d'En Barrufet que fiys de Deu i hereus del cel. ¡Vaja, idò, si l's-e tocam s'arnés qualque poc! perque hu han mester massa!

I

S'Animalot pudent

Seguex fentse mentider a si metex, omplint planes i més planes d'insolencies, guitzerics i infamies contra En Revenjoli, després d'haver declarat, sa derreria d'abril, que no'n parlaria pus d'En Revenjoli ni perimetria que negú demunt ell en parlás, en no esser En Pinyol *pinyolissim*, i encara just en broma. Idò ar té dos estrumbols, un que's firma *Primet* i un altre *Nadal* que no parca de pegar an En Revenjoli, i no s'bem quin des dos deu esser més esquinsat. En *Primet* es aquell que diu que la Sagrada Escriptura ment, que no tots ets homos desxendexen D'Adam i Eva, que no es ver que Josué fes aturar es sol, que l'Infern, i el Purgatori, i sa Confessió i sa Missa son invencions i embuys des capellans per estafar be-neests. I a un blasfem d'aquesta casta, a una boca d'infern com axó, s'*Animalot* li diu «es nostro valent col-laborador». No sabem qui deu esser aqueix gran animal d'En *Primet*; lo que sabem ben cert qui es s'altre animal, En *Nadal*. Ja 'n férem un croquis, quatre pinzellades, dia 12 d'agost, per que la gent tengués una mica d'idea de qui es aqueix *defensor* (!!!) de sa «Gloria de Deu» i des «partit de Deu» que mos es sortit demunt s'*Animalot*. ¿No es ver qu'es molt.... *pintoresc* qu'un homo que s'ha passada la vida donant escándols contra sa castedat i s'Autoritat *posada* p'el *meter Esperit Sant per retgir l'Esglesia de Deu*, tenga pit per sortir demunt un paperot blasfemador, heret-je i renegat, com s'*Animalot pudent*, a donar blissons de zel de la gloria de Deu, i de pureza d'intenció i de doctrina, i d'abnegació i desprendiment en servici de l'Esglesia? I lo salat, se la contestació que dona an es càrrec que li férem perque se'n anava a publicar coses demunt un paperot blasfem, heretje i renegat. Idò diu que se'n va a s'*Animalot pudent* perque no té altre periódic aont anar. Axó

demostra bé qui es aqueix *Nadal* i lo qu'escríu. I mos convida a que l'anomenem ab so seu nom i llinatje, perque diu que, si le-hi anomenávem, «veuriem» «quin ball i cossis i rebells s'armaria». Si En *Nadal* vol «armar» tot axó, ja pot esser partit en-voler. ¿O no se'n recorda de s'obra que's publicá l'any 1902, *Las Cosas en su Punto*, de 536 planes, aont e-hi ha **vint i dos capítols** o sien, **docentes quinze planes** contant i discutint fetes d'aqueix subjecte que's firma *Nadal*, posantlo com un pedás brut, no dexantli part sana, anomenantlo sempre ab so seu nom i llinatje, i firmanthi també s'autor de tal libre? Sí, es nom de s'autor figura a sa portada. Si En *Nadal* vol mouretant de «ball i cossis i rebells» si l'anomenen, ¿com no n'ha moguts en tots aqueys nou anys que fa que sorti aqueix libre, aont li donaren sa gran planissada? ¿Com es que en tots aqueys anys no s'es atrevit may, que sapiguem, a badar boca per contestar an es càrrecs gravíssims qu'aquell libre li fa? Per lo metex, en lloc de venirse'n a provocar En Revenjoli ab infamies i bestieses a que l'anoméu ab so seu nom i llinatje, ¡que comensi ell a desferse d'aquells triunfos que li plantá s'autor de tal libre! Pero, com posariem qualsevol cosa de messions que no s'hi atansará, tot es fil qu'embuya dissapte passat contra En Revenjoli i Mn. Alcover, no merexém més que's nostro despre-ci. Ell anuncia que'n dirá de grosses. ¡En-voler, *Nadaletxo!* Aquí vos esperam per tornarvos ses pilotes an es joc, si deys coses que valguen la pena!

II

Seguex sa forsa des socialistes contra sa guerra.

Si, seguexen fent aplecs contra sa guerra del Marroc, que no existex, dient mil horrors de sa guerra, qu'es tan dolenta, qu'es s'injusticia més grossa, qu'ells no'n volen en cap manera. ¡I tot axó hu diuen es qui cabalment tenen per bandera sa *guerra social*, que lo que voldrien porer fer fer flamada a totes ses nacions moventhi sa guerra des qui no té ab so qui té, des pobres ab sos rics, des qui volen blanc ab sos qui volen negre, de germans ab germans, de pares ab fiys, sa guerra d'ets oficis professions i estaments socials! ¡Quantes de provatures no han fetes es socialistes per moure aqueixa *guerra* aborronadora, ab tantes de vagues i rebumboris com armen sovint a totes ses Nacions, ocasionant mil desgracies, incendis, robos, ferides, morts! ¡Axó son aqueys inimics de sa guerra del Marroc! ¡Quins farsants! ¡quins hipòcrites!

III

Sa gran farsa de socialistes i republicans contra sa pena de mort.

Si, seguexen aqueys pocs cervells

de socialistetxos i republicanetxos movent avalot contra sa *pena de mort*, qu'ells apliquen an es seus contraris sempre que poren. Ja sabeu quines ordes té donades En Lerroux an es seus desde 1 de setembre de 1906: ¡*Robau, calau foc, matau!* Allá a Barcelona es lerrouxistes, fa molts d'anys, que practiquen aquexes ordes, qu'apliquen sa *pena de mort* an es seus contraris. ¡Quantes de vegades no han investits, revolver ab má, es regionalistes i es carlistes! Les hi investiren durant es novembre de 1905 ab motiu des *dinar de la Victoria*, durant es janer de 1907 ab motiu de s'*Aplec de les Arenes*; ab armes de foc i desparant a ferir investiren a Hostafrancs dins es maig de 1907 En Salmerón i En Cambó, per aplicarlos sa *pena de mort*. Si només malferiren En Cambó, si no los mataren tots dos, no va esser perque no hi possassen tots es medis. Es lerrouxistes per má d'En Posa dia 22 de juliol de 1910 també volgueren aplicar an En Maurá sa *pena de mort* a s'estació de France de Barcelona. Es caporals lerrouxistes allá a Barcelona han feta corre la veu entre's seus, i fins e-hu han publicat demunt es seus paperots, que an es contraris les han de ferir de manera que ja no'ls hajen de dur a cap potecaria, sino an es *cementeri*, perque *des cementeri ja no'n tornen*. I no sols axo, sino qu'un lerrouxista tan brox com En J. Moya s'altre dia demunt sa seua *In-Justicia* aconsayava agafar un fusell; i, en trobar cap persona p'es carrer que's digués carlista, que li desparassen a crema-roba, axo es, que li aplicassen sa *pena de mort*. I no son sols es lerronxistes que's demostren tan afectats d'aplicar sa *pena de mort* a tots es qui los fan gens de nosa. Tots ets altres partits republicans n'están casi tan bruts com es lerrouxistes; i, no sols es republicans espanyols, sino es portuguesos, i es francesos i ets italians. No n'hi ha de partits an el mon tan bruts de sanc com es republicans. Comensá es moviment republicá dins Europa ab sa Revolució francesa. ¿Quants de mils i mils i mils de morts no feren es republicans francesos per plantar sa seua república? Varen negar de sanc la France; i, per fer més via en s'aplicació de sa *pena de mort*, inventaren sa *guillotina* per llevar es cap i es coll a dotze o tretze ab una estreta. I ¿que'n direm des milenars de morts que's republicans d'Italia, Portugal i Espanya han causats desde sa primeria des sigle XIX? ¡Es un horror ses *penes de mort* qu'ells han aplicades sempre qu'han pogut! Tal volta no feren es republicans que dia 1 de febrer de 1908 mataren el Rey de Portugal i's seu fiy major? Es republicans metexos ho han confessat fentsen grossos, dient que's poble portugués va esser qui *condanná a mort* aquell rey i aquell

princep.—Idò be, aqueys republicans, que no son bons més que per menjar i *matar gent*, ara demanen que sa lle- vi sa *pena de mort*. Ido, grans nonin-guns, ¿per que no la llevau voltros des vostros programes, des vostros procediments de defensa i combat? De ma- nera que voltros voleu matar, i llavo no voleu que vos matin a voltros, que matin ets assassins, es criminals!—¡De republicans i socialistes caps-esllorats! Loque voltros feys, sols e-hu fan es cri- minals, es bandetjats, ets assassins, tots es merexedors de sa *pena de mort!* Sí, son es qui la se merexen an aque- xa pena, que demanen que la llevin! Per axo hu demanen! Es natural.

IV

¿Ay no?

Mos surt dissapte un poca-cosa de- munt *El Ideal* negant que's socialis- tes i republicans desparassen durant sa *setmana trágica*. Idò ¿qui va esser que calá foc a tants de convents de monjes, sabent que ses monjes e-hi eren dedins? ¿qui va esser que oca- sioná sa mort i profaná's cadáver des Rector des Poble Nou? ¿qui era que desparava de demunt terrats i de de- rrera ses persianas i de qualque ba- rriada an es capellans, a s'exèrcit, a totes ses persones que's revolucio- naris tenien per sospitoses? ¿qui va esser que doná tants i tants de ret- girons de mort qu'han motivada sa mort de tantes persones? No fa mesos encara que's periódics donaren conte de morts d'aquestes. Tot axó i molt més feren es socialistes i republicans de Barcelona i demés poblacions vey- nades durant sa *setmana trágica*. ¿I sortimos ara aqueix poca-cosa de *El Ideal* a dir que's socialistes i repu- blicans no «despararen contra ses multituts indefenses», i que «no mere- xen» «es calificatius de saaguinaris i criminals». Idò sí senyor, voltros durant aquella *setmana* desparáreu contra tot lo que vos vengué devant, i cometéreu es més horribles crims, i escampáreu tota sa sanc que pogué- reu. De manera que les vos tenui ben guanyats an es «calificatius de san- guinaris i criminals». *Sanguinaris* i *criminals*, axo sou, *companys* socia- listes i senyors republicans, si no condemnau sa *setmana trágica*. Pero ¿com l'heu de condanar si sa vostra poca alatxa vos ha arribats a donar- li's nom de *gloriosa*? Sí, axo son ses vostres *glories*: ¡robos, incendis, morts, profanació de cadáveres! ¡glo- ries de serra Morena! No'n tenui d'al- tres. ¡Bon profit vos fassen!

V

Iniquitat i indignitat

Una cosa i altra ha seguit fent *La Tarde* respecte de ses Oposicions de canonge que hi hagué a la Seu de dia

4 fins dia 18 d'agost. Com [no ha lo-grat interessar el públic, com el públic ha dexada *La Tarde* a's mig de s'indiferència més aclaperadora, sa campanya de iniquitat que comensá, ha feta quetxa. Pretén tal paperot qu'ell des diferents actes de dites Oposicions en parlá «segons es seu lleal sobre i entendre»: lo qual es mentida. Lo que va fer *La Tarde* contra certs opositors, ni fonc «lleal» ni just, ni decent, anant a suposar que hu havien fet malament, allá on es públic entés ha reconegut que hu havien fet de primera, pero de primera. I du la *La Tarde* sa seua poca alatxa fins a s'estrem de estampar una gran mentida, una gran infamia: de assegurar que «es judici des Tribunal» d'Oposicions «no sufri cap modificació desde abans de comensar ses oposicions fins a la fi de ses metexes». ¿Com sap axo *La Tarde*? ¿Per que hu diu sense, sebrehu? ¿Hi es anat cap des qui componien es Tribunal, a confiarli lo qu'aquest havia fet o dexat de fer? ¿Com sap *La Tarde* lo que pensaren, es qui componien es Tribunal, de cada un d'ets opositors abans de comensar ses Oposicions i mentres se anaren fent i després de fetes? Es evident que cap des jutges li aná a dir res de tot axo. I no obstant, es paperot *La Tarde* té s'atreuiment d'assegurar quin era's judici des Tribunal abans i després de dites oposicions. I aquí está s'iniquitat i s'indignitat des paperot *La Tarde*.—Diu que no concedeix a LA AURORA prou autoritat per concedir o negar títols de suficiència» a negú «per jutjar uns exercicis d'oposició». Tenga o no tenga LA AURORA tal «autoritat», lo cert es que un diari noticier no es qui per anar a jutjar els actes d'unes oposicions de teologia i filosofia escolástica i en llatí. Si qualque teolec bax de la seua firma fos sortit a jutjar tals actes, noblement, serenament, raonant i fundant els seus judicis, prou mos ne seriem guardats de dirli lo que li diguérem a *La Tarde*. LA AURORA, perque's respecta a sí metexa, ha fet lo que feren tots ets altres periodics de Mallorca, que, si donaren conte d'ets actes deses Oposicions, no anaren a calificarlos en perjudici de determinats opositors. Negú més que *La Tarde* va cometre tal iniquitat. Passant dia 21 més envant per tan mal camí, pretengué tirar contra tota justícia s'estigma infamant de prevaricació demunt es digníssim Tribunal que sa Lley designá. Si, contra tota justícia, contra tota veritat, assegura es paperot *La Tarde* que «consta» que «sa cosa» estava ja «jutjada i resolta» abans de ferse «ets exercicis» de ses oposicions. ¿Aont «consta» res d'axo, grans mentiders de *La Tarde*? ¿Tal volta sabeu voltros quin es estat es judici des Tribunal sobre dites oposicions? I si na'l sabeu, si ignorau quin es estat es judici des Tribunal, ¿com vos basta sa cara per anarlo a calificar de prevaricador, grans mentiders, grans caps-verjos?

VI

En J. Moya ment a la descosida.

Se veu que l'homo está més cremat qu'una espartenya pe' ses grans pe-

llisses que no mos aturam may d'asetjarli, i se'n venja amollant mentides a forfolons contra l'Esglesia i ses persones esglesiástiques. Ja recordareu que dia 2 d'abril d'antany va dir que «Espanya gastava en culte i clero 674.435.500 pesetes» cada any. Noltros ab sa *Gaceta de Madrid* de 29 de desembre de 1908, que consigna's «Presuposts de s'Estat» vigents, li provárem dia 9 d'abril següent que an es Presupost de «Gracia i Justicia» no figuren consignades per Culte i Clero més que 41 milions 236.464'91 pesetes; pero que, ab sos descontes que s'Estat fa, només venia a entregar reyalmment a l'Esglesia uns «trenta tres milions.» L'homo com se va veure agafat de tant mala manera, sorti dient que dins es Presupost d'ets altres Ministeris e-hi figuraven més milions que dins es «Presupost de Gracia i Justicia». Noltros ab sa metexa *Gaceta de Madrid* li demostrárem que dins es «Presupost» de tots ets altres Ministeris («Estat», Guerra i Marina,) no figuraven consignades per Culte i Clero més que 1.596.606'50 pessetes. ¿Que contestá an axo? Res. Lo que va fer dia 2 de juliol següent, seguir entaferrant mentides i més mentides sobre ses obres de la Mare de Deu de «La Almudena» de Madrid, es «Tribunal de la Rota», sa «Casa de Santa Teresa», s'«Ofrena a St. Jaume de Compostela» i s'«Obra Pia de Jerusalem». Dia 9 des metex li tapárem sa boca posant de manifest sa partida de mentides que sobre aqueys punts havia dites. Com se suposa, En J. Moya no replicá. I ara, passat més d'un any, torna posar un enfilay de mentides sobre «lo que gasta Espanya en Culte i Clero»; i té sa poca alatxa de dir que la *Gaceta de Madrid* de 29 de desembre de 1908 posa 36.191.849'70 pessetes «per personal de Culte i Clero i religioses en clausura», essent axi que la *Gaceta* no posa per tals conceptes més que 30 milions 191.849'70». E-hu pot comprovar qualsevol anant a mirar tal *Gaceta*. De manera qu'En J. Moya ab una plomada hi afig «sis milions!»—I no sols axò, sino que sa subvenció que s'Estat dona de 100.000 pessetes per construir la «Mare de Deu de la Almudena» de Madrid, que's revolucionaris de 1868 tomaren, l'augmenta fins a un milió de pesetes. *La Gaceta* només consigna cent mil «pessetes, i En J. Moya diu que'n consigna deu vegades cent mil.—I, posat a mentir tan desenfreidament, diu que «es Clero Castrense de mar i terra costa dos milions justs». ¿Com? e-hu prova? En cap manera. ¿Aont se funda? En lloc. ¿Perque no cita sa font oficial aont consti res d'axo? Perque no es més qu'una falsedat, una invenció seua. Tot axo li provárem ab s'«Escalafó» des «Clero Castrense» i des «Clero de Marina», fent veure que's «Castrense» no consta més que «636.711 pesetes», i es de «Marina, 163.371 pesetes. De manera que, entre's «Castrense» i es de «Marina» no costen més que «838.622'50 pessetes». ¡I En J. Moya hi posa dos milions justs!—Ara bé, d'un homo que ment d'aquesta manera tan desenfreida ¿quin cas se'n ha de fer? ¿Qui

será's beneyt que se'n vaja a creure'l de cap paraula que diga?—Una partida més de mentides posa a continuació, de «menor quantia, que no tenim espay per posarleshi de manifest. Per provarli qu'es un mentider i un poca alatxa, ja n'hi ha prou ab lo que hem dit.

VII

Infamies i gargays

En J. Moya s'ha passat tot un any rebent cada setmana *cireres, nesples, serres, cebegols* i demès carroportal d'En Revenjoli. Ell fingia que no no'n feya cas, que mos despreciava; pero se veu que'l ferien ben endins i ben endins es nostros cops. I a la fi es bony de tretze mesos de ventim, ha acabat per esclatar dia 12 d'Agost publicant un articletxo, tayant claus, fent sabonereta contra En Revenjoli i Mn. Alcover, defiantmos a discutir ab ell. I com dia 19 li diguérem que, si tan discutidor estava, que comensás a contestar an es centenars de coses que durant tretze mesos li hem dites, sense que n'haja contestada cap, i que no mos dona la gana de firmar ab so nostro nom i llinatje, pero qu'estam promtes sempre a respondre de tot quant escrivim, i que negú may ha dexat de trobar sa persona que firma *Revenjoli*, si l'ha volguda trobar;—perque dia 19 li diguérem tot axò, dissapte mos diu que «mentimdescaradament», que's quiescriu LA AURORA, es una «bestia» «que vomita animalades», «mentides», «infamies», «calumnies», qu'es un «animal» que «no conex sa vergonya», qu'es un «covart», un «bicho», un «porc», un «uase».—Aquex vocabulari usa es qui mil vegades ha dit que no poria discutir ab noltros perque parlárem grosser. ¿Quant li hem dit noltros res consemblant? Li hem dit sí *mentider* i *calumniador*, pero provantli primer ses seues *mentides* i *calumnies*. En camvi ell no se'n cuyda gens de provar que noltros meresquem aquell roy d'infamies que mos etziba.—¿An-e qui diu En J. Moya axò de «bestia», «animal», «porc» i «ase»? ¿De qui es que diu que «no conex sa vergonya»? Se'n guarda prou d'aplicar totaxó an es nom illinatje de sa persona que's firma *Revenjoli*. E-hu aplica an «es qui escriu LA AURORA» Axi fa bon insultar i parlar fort, axi hu fan es... *valents*. Endevant.—I té s'atreuiment En J. Moya de dir que no li hem donada s'explicació d'unes definicions de *Llibertat Igualdat* i *Fraternitat* «que canallesament posárem en boca d'un republicá». Axò sí que hu es una mentidassa. ¿Quant ni aont En Revenjoli ha fet res d'axó? Veyam que mos confongui En J. Moya citant el nombre de LA AURORA aont En Revenjoli fés res d'axó!—I té després sa poca alatxa d'anarse'n a dir qu'espera que li expliquem lo de sa *casa que hi sortia por*, essent axi que va esser es paperot d'En J. Moya que dia 18 de juny de 1910 va haver d'explicarlo que s'era permès insinuar contra Mn. Alcover i es seus germans referent a s'infamecalumnia que qualque canalla havia feta córrer contra ells; va haver de dir es paperot d'En J. Moya que may era estada sa seua

intenció culpar en cap manera Mn. Alcover ni es seus germans d'aquella *por*. Que s'atansi En J. Moya a sostenirla an aquella columnia, i veurá lo que li succeirà.—De manera qu'es una solemne mentida lo que assegura En J. Moya que noltros hájem dexades de contestarli tantes de coses. No n'hi hem dexada cap que valgués la pena.

VIII

Explosió d'odis africans contra En Revenjoli

Se veu qu'En J. Moya i los seus fan flamada contra noltros, i corren perill d'esclatar de rabia.—Diumenje arribaren ab so tren de les quatre i tres quarts tres lerroxistes caporals de Barcelona i dos confreres de Ciutat. Aná a rebrelas a s'estació una gentada tan grossa, que, si no arribaven a *vint persones*, sempre n'hi devia haver una *quinzena*, segons asseguren amics nostros que hi eren, i no son gens mentiders. Sembla que sols anaren a donar maneta an ets arribats En J. Moya i uns quants més, no gayre; i ¡de d'allá ab tan gros companyament! figuranthi D. Sebastiá Perelló fins a sa *Bassa* an es costat d'En Llopió, ca-tedratic de s'Intitut.—A sa *Bassa*, que, segons costum, era plena de gent, com e-hi arribaren es cinc *acompanyats* i sa *quinzena d'acompanyants* a negú li entrá curiositat de sebre qu'era aquell escabotell d'elets; negú s'hi arrambá ni 's bategá, ni fins i tot es qui seyen a ses taules des cafés de baix des cassino republicá. Aquest era buyt, pero an es balcó hi havia abanes lletres grosses es noms d'ets *oradors*. Pujen *acompanyats* i *acompanyants* an es seu cassino, tot solets; i vent que negú més qu'ells acudia, des cap d'uns deu minuts tornaren devallar. Fonc qu'un bergantell, soguen d'En J. Moya, digué:—*¡S'ha d'anar a avisar!*—E-hi ha que tenir en conte que s'in-*Justicia* es dia abans havia fet avinent que diumenje vendrien aquells tres caporals de Barcelona, si bé no sabia ab quin tren. Pero, no essent venguts es mati, per forsa havien de venir es cap-vespre. De manera que's republicans de Manacor, al manco es lerroxistes, e-hu sabien qu'aquells subjectes havien de venir. De manera que si no'n comparegueren pus a s'estació i an es cassino, es que no n'hi ha pus de lerroxistes a Manacor; o si n'hi ha, deuen dur xética i no devien gosar anar p'es mig per que 's vent no 'ls-e se'n dugués.—Sembla qu'En J. Moya, mentres aquell bergantell i altres eren a avisar, se'n mená ets oradors a fer una volta pe'sa *festa de carrer* que hi havia de St. Roc a sa *Vila-nova*. ¡En deuen esser devots de St. Roc, advocat contra sa pesta, aquells caporals lerroxistes! Per tenir bo ab aquell sant, e-hi degueren anar.—Com se varen esser estirats una mica 's galindons pe'sa *festa*, se'n tornen an es cassino, ja fosca negra, i comensen s'aplec, declarantlo, ubert En J. Moya; i aquella vintena, contanthi ets oradors, ¡tantes de manbelletes may! i crits de ¡bien! ¡bien! Ab so rebumbori qu'armaven ab axò, sa gent qu'eren pe'sa *Bassa* se giraven

an es cassino republicà, i n'hi havia que hi pujaven a veure qu'era allò. I n'hi pujaven de tot color, fins i tot socialistes, qu'avuy per avuy son es més contraris des lerrouxistes. Es socialistes sembla que buydaven aviat per por de no esserhi demés per quant ets oradors les acanyissaven fort.

I ¿que varen dir [ets oradors? Un amic que hi era, mos diu qu'un ciutadà, que no era En Llopis (no'l va conèixer), pegà tot d'una una enfuyta an En Revenjoli. Axò era bo de fer perquè En Revenjoli devia esser més de deu hores lluny. I va dir s'orador que fa devuyt anys que'l conex, i que l va veure «ple de grans». Ab sa manera de dirho com que volgués significar qu'era un [mal vergonyós, i hu digué riguent s'orador.—Si aqueix orador volgué dir o digué qu'En Revenjoli haja tengut may cap mal vergonyós, ment tan alt com es. Tal manera de calumniar es exclusiva des canalles. Que diga aqueix «orador» es nom i llinatge de sa persona que va veure plena de tal màl! i mos veurem ses caretes si diu qu'èrem noltros.—Passà més euvant aqueix orador, dient: «Lo primer es necessari (an En Revenjoli) llevarlo des mig, fins i tot duyentlo a s'ergolla».—Sens dupte aqueix orador es inimic de sa «pena de mort»; pero no obstant «condannà a mort» En Revenjoli. ¡Ara veurem qui serà's carro que s'acostará a «llevarmos des mig» ni a «durmos a s'argolla». Ja sabem que's paper que'ls escau més an es lerrouxistes, es es de botxins, quant ses víctimes s'arrufen, tremplant com una fuya de poll. Si les planten cara, ja es altra cosa.

Ets altres oradors sembla que, p'és sa poc llà, vengueren a dir lo meteix. S'amollaren contra l'Església i es capellans, dient que de ses esglésies en farien «escoles-layques»; que hi ha qu'anar a sa Revolució, encara que sia a tirs; que ja no ha d'esser anant a ses urnes, sino a la bayoneta (¿I sa «pena de mort»? ¿o no «maten» es vostros «tirs» ni ses vostres «bayonetes», Srs. lerrouxistes?). També digueren «que no farán res, si no lleven En Revenjoli des mig, perque ell tot sol du tota sa gent embaucada». També digueren que's fa precis llevar des mig En Maura «perque ajuda an es clericalisme», i En Canalejas «perque'ls ha enganats». «Si mos haguesen aydats a noltros catalans ab lo de sa «setmana trágica», digueren ets oradors, tot seria ja de sa República.» I acabaven per dir que seguissen es manacorins ses ensenyances d'En J. Moya, si's volien fer ben envant (... cap a l'Infern). Tots ets oradors, per demostrar es graus de «catalanitat» que feyen, com-e bons lerrouxistes, sermonaren en foraster. Com se suposa, retregueren molt sa mort d'En Ferrer, caporal de lladres, incendiari i assassins, i posaren dalt es niguls En Lerroux, que dia 1 de setembre de 1906 passà an es seus aquexes ordres: «Robau, calau foc, matau.»

En tot es temps des discursos no passaren may, segons aquell amic nostre, de cinquanta persones es qui escoltaven, entre lerrouxistes i curiosos. ¿No es ver que ja era un públic gros? ¡Ja hi degueren romandre satis-

fets aquells caporals de Barcelona devant tal gentada!

A la fi En J. Moya demaná si negú pus volia parlar o contestar. Negú badá boca, i sa vintena de «mansbelleters» obligats rompen ab mansbelletes, cuydant estellarse. En J. Moya acaba ab aquesta:—Negú contesta? Idò ¡avisea la República! I tothom e-hu dona a ses cames, de redons i assaciats que n'estaven.

Se veu qu'aquells caporals de Barcelona no s'hi enllepoliren gayre devers Manacor. Lo qu'es cert que hi feren poques pusses ferm. El dilluns hora baixa li coparen cap a Ciutat, i un amic nostre qu'era a s'Estació, mos conta que va veure que compraren es diari «Correo de Mallorca», i tot lletgint es telegrames que duya, contraris an es lerrouxistes, un des catalans mastegá aqueix diari, i s'esclamá:—«Señores, ahora quemaremos al Vicario General por niño, por tonto.» Dit hi fet, encén aquell paper, i ets altres, nouo deu, tot en gros, feyen unes bones riayes! i ¡mansbelletes!

De manera que, ja que no tenen reguinyls per cremarlo en persona an és Vicari General ni fins per contestarli, s'assaciaren d'ell cremantlo abimatge. Si axò hu haguésem fet es clericals, serien estats de sentir aqueys lerrouxistes tractantmos d'inquisitorials. L'Inquisició des criminals que fogien, si resultaven condemnats, en feya fer una estatua, i la duyen a s'«aute de fe», i després la cremaven. De manera que aqueys lerrouxistes, que no's treuen més que llamps i pestes contra l'Inquisició, feren contra's Vicari General lo que feya l'Inquisició contro's criminals profols, ab sa diferència que l'Inquisició només e-hu feya ab sos criminals i llavò ab s'autoritat que tenia del Papa i del Rey, i es lerrouxistes e-hu feren sense cap autoritat, en no esser sa d'En Barrufet, i hu feren contra una persona que no sabem qu'haja comés cap crim, si no es no esser devot des lerrouxistes; i tal crim no figura a cap còdic de cap poble civilitzat; si acás no figura més que an es còdic des seuvatjes i barbatxos d'En Lerroux, dictat p'és meteix «Banyeta verda».—Feta una valentia tan grossa, pujaren an es tren aquells caporals lerrouxistes, i ¡cap a Ciutat falta gent!—¡Bon vent! i, si han de tornar, ¡que tornin girats com ets odres!

IX

Per voltros, sineuers!

Altra volta mos consideram an es cas de dirvos qualque cosa jo bons sineuers! que no vos arribau a entendre, i que, com més va, sembla que anau més a la biorxa. Mos referim an es dos partits que's dividexen Sineu: es *fogoneus* (partit de Ca'n Font) i es *pellosos* (que no volen Ca'n Font). Ja n'haguérem de parlar dia 4, 11 i 18 de febrer d'enguany perque n'hi havia que mesclaven cols ab caragols, i de ses barayes *locals* en sortia nafrada sa dignitat i honorabilitat del Rt. Sr. Ecònom i des Pares Missioners de Lluch, que hi acabaven de predicar una Missió. De llavò ensá es dos partits no han parat de donarles-se, tirant la culpa uns an ets altres de tals barayes i desconcordies, que motivaren se reapariació de's periòdic *Sinium*, «pellós» i s'aparició d'un altre, *Sa Defensa*, «fogoneu», que no fan més que gatinarse i donarse ventim. No hem tenguda lleguda desgraciadament per fixarmos en tot quant diuen un i altre, i per lo meteix no porem formar un judici complet, integral de totes ses incidencies de tals llyutes i barayes. En lo que si mos som fixats, es en lo qu'un i altre periòdic han dit sobre sa conducta des Cap de l'Església de Sineu (Rt. Sr. Ecònom) ab

aquells partits, i sa de dits partits ab so Cap de l'Església. I d' axò, escluvivament d'axò mos consideram an es cas de parlar, donat es caràcter de LA AURORA, que té per objecte sa defensa de l'Església i de ses persones i coses esglesiasiques, sia el qui sia que les atac.—*Sa Defensa*, per demostrar que's partit *fogoneu* es tan catòlic com es *pellós*, dia 29 de juliol tengué's mal gust i es poc acert d'anarhi a mesclarel Rt. Sr. Ecònom, que no hi tenia res que veure; i no sols le hi mesclá, sino que li feu una partida de càrrecs que no sabé fonementar, atribuintli «obstinades pretensions» contra sa dignitat i autoritat del Sr. Bal·le en materia de *captes* d'obrerries i confraries, atribuintli ganes de «pegar una galtada a s'Ajuntament» i de capficar «es partit *fogoneu*» per «donar entrada i afalagar es partit de sa pell», atribuintli sa «voluntat» de «dividir l'Església» «declarantla partidaria», acusantlo de greument desatent ab el Sr. Bal·le i el Sr. Jutje Municipal, acusantlo d'aver desayrat dit Sr. Jutje, no sols com-e particular, sino com Autoritat.—Sortí *Sinium* dia 6 d'agost com un pinyol de cireira, demostrant quetot axò contra'l Rt. Sr. Ecònom no eren més que raons foradades, que no n'hi havia cap de ver d'aquells càrrecs contra'l Rt. Sr. Ecònom.—*Sa Defensa* dia 12 d'agost se torna amollar contra'l Rt. Sr. Ecònom, suposant que no havia estat an seu lloc perque, tot d'una de haver sentida remor de que'l Sr. Bal·le volia que, per sortir ses obrerries i confraries a captar per la vila, li demanassen permís.—el Sr. Ecònom no'n demaná fins des cap de mesos. En camvi, troba *Sa Defensa* que's Bal·le estava completament an es seu lloc exigint a l'Església aquell permís per captar. Ab axò *Sa Defensa* perdé es corbam, tractant el Rt. Sr. Ecònom com si fos es derrer inflador des *mata-dero*, es derrer *mata-rates*, anomenantlo rònegament *En Soler*, suposant que, en lloc de «dexarse tayar un pam de capa de tothom», es ell que «la taya an ets altres i an es qui no son de la seua», i acaba per dirne: «Sabeu quina pell tan prima que té!»—Dia 13 d'agost torna caure el *Sinium* demunt *Sa Defensa*, dextantla alocada i fora de combat respecte des càrrecs contra'l Rt. Sr. Ecònom.—Axò no obstant *Sa Defensa* dia 19 d'agost torná provar fortuna contra'l Rt. Sr. Ecònom, anomenantlo despectivament «En Soler», donantli's títol de «cabecilla des partit nou», de sa pell o *pellós*, afirmant que dit Rt. Sr. Ecònom, «segons també se diu de public, ha promés sa Secretaria» de s'Ajuntament «an En Minyó», un senyor de Sineu; i seguí embuyant fil contra'l Rt. Sr. Ecònom, i ¡hala *En Soler* per aquí! *En Soler* per allà! anomenantlo axí *cinc* vegades dins vint i una retxa, donant per acabada sa polèmica, que may *Sa Defensa* havia d'haver promoguda, si practicament volien demostrarse bons catòlics es qui escriuen tal paper.

«*Sa Defensa*» ha fetes mil protestes de catolicisme i amor a l'Església dins es seus articles. Hem de creure que li surten des cor; pero sa passió política li tapa sa vista i li torba l'ententiment, fins a posar en contradicció ses seues obres, es seus articles, ab aquelles protestes. Srs. de «*Sa Defensa*», es catolicisme i s'amor a l'Església sa demostra no de boca només, sino ab ses obres. Ara bé, ses vostres obres, es vestros articles, mos sab greu havervosho de dir perque gens d'odi vos tenim, resulten un enfilay d'ofenses, injurries i infamies contra's Cap de l'Església de Sineu. Sí, senyor meus, per més que fassieu i desfassieu, per més voltes que hi doneu, aqueix que voltros anomenau «En Soler» es un «Ministre de Deu», un «sacerdot segons l'Orde de Melchisedech», que'l Rdm. Sr. Bisbe de

Mallorca, Successor dels Apostols, «posat p'el meteix Esperit Sant per retgir l'Església de Deu», enviá i mantén a Sineu per cuydar i conduir es feels d'aquexa parroquia cap al cel, per esser es Cap d'aquexa parroquia, per esser es Pare espiritual de tota aquexa bona gent de Sineu. Sí, Senyors de «*Sa Defensa*», el Reverent Sr. Econom, mentres el Rdm. Senyor Bisbe no'l llevi o no's muyra, es i serà es Cap de l'Església de Sineu, es vostro Pare, es vostro Mestre, es vostro Pastor, es vostro Guia cap al cel; i per lo matex, voltros sou en lo espiritual, naturalment, dexebles seus, eueyees seues, súbdits seus, fiys seus. Axo sou si vos teniu per catòlics, com noltros vos hi tenim. Sí, sou dexebles seus, eueyees seues, súbdits seus, fiys seus, per més tort que vos venga. Ara bé, ¿quin paper més trist i més desayrat no ha d'esser es vostro alsantvos contra's vostro Mestre, contra's vostro Pastor, contra's vostro Pare en lo espiritual? ¿Quin paper més tristissim, més desayradissim no ha d'esser es vostro insultant, posant com un pedás brut, galtetjant, potetjant es vostra Mestre, es vostro Pastor, es vostre Pare? ¿Com e-hu heu oblidat que's fiys no tenen raó may contra son pare, volem dir, per alsar es bras contra son pare, per insultarlo, per treureli ses bragues, per ferne ne tres dies? I aqueixa jo senyors de «*Sa Defensa*!» es estada sa vostra greuissima equivocació, es vostro peccat. Sí, e-hi ha que regonèixer que sou estats desgraciadissims ab so anar a promoure aquexa polèmica! ¿Com estiguéreu tant dexats de la má de Deu, que no váreu veure que era una barbaridat voler demostrar que's «partit fogoneu» era tan catòlic com «es partit de sa pell», anant a insultar i galtetjar el Rt. Sr. Econom? No era aquest es camí per arribar a sa demostració des catolicisme des «fogoneus». Sí, senyors de «*Sa Defensa*», l'erràreu de cap peus. Tan poc destres fóreu voltros anant a atacar el Rt. Sr. Econom, com destres desxondits foren es des «*Sinium*» sortint a defensarlo.

No, senyors de «*Sa Defensa*», no sou qui voltros per anar a donar llistons públicament an el Rt. Sr. Econom de govern ni de maneig de la Parroquia. ¿Qui vos ha fets a voltros mestres ni jutjes des Cap de l'Església? ¿O no hu sabeu qu'ell no té altre Superior, com-e tal Cap de l'Església de Sineu, més que'l Bisbe i la Curia Eclesiástica ab tots ets altres Superiors Jerárquics fins arribar an el Papa? Si voltros honradament creyeu que'l Rt. Sr. Econom de Sineu no's portava axí com calia, que no feya lo que convenia an es bé de l'Església,—lo qu'havieu d'haver fet voltros no era agafar sa ploma i despararli un enfilay d'artieles verinosos i plens d'injurries i de mals-terros, estampantloshi en públic demunt es vostro periòdic, sino acudir an es seus Superiors Jerárquics, el Rdm. Senyor Bisbe o la Curia Eclesiástica, donantlos conte de tot, dexant en ses seues mans, escluvivament en ses seues mans, es posarhi remey; i, si aqueys no n'hi posaven, acudir an el Papa. I una volta haver donat conte de tot an el Bisbe o an el Papa, voltros ja no tenieu dret a res pus; no tendrieu cap dret d'exigir del Bisbe que fés tal cosa o tal altra contra el Rt. Sr. Econom, perque'l Sr. Bisbe noté obligació de donar conte des Govern de sa Diocesi més que an es seus Superiors Jerárquics i a Deu, no a cap des seus «diocesans, per empiulat que sia. De manera, senyors de «*Sa Defensa*» qu'heu estats desgraciadissims, equivocadissims ab tot es vostro procedir contra'l Rt. Sr. Econom; no heu fet més que pegar una trevelada derrerera s'altra. Sí, es des «*Sinium*» vos han jugats a la pilota,

